COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 13.4.2022
SWD(2022) 116 final

**DOCUMENT DE LUCRU AL SERVICIILOR COMISIEI**

**REZUMAT AL RAPORTULUI PRIVIND EVALUAREA IMPACTULUI**

**privind protecția indicațiilor geografice pentru produsele artizanale și industriale**

***care însoţeşte documentul***

**Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI**

**privind protecția indicațiilor geografice pentru produsele artizanale și industriale și de modificare a Regulamentelor (UE) 2017/1001 și (UE) 2019/1753 ale Parlamentului European și ale Consiliului și a Deciziei (UE) 2019/1754 a Consiliului**

{COM(2022) 174 final} - {SEC(2022) 193 final} - {SWD(2022) 114 final} - {SWD(2022) 115 final}

**Fișă rezumat**

Evaluarea impactului Propunerii de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind protecția indicațiilor geografice pentru produsele artizanale și industriale

## A. Necesitatea de a acționa

### De ce? Care este problema abordată?

La nivelul UE, s-a stabilit protecția specială sau *sui generis* a indicațiilor geografice (IG) pentru vinuri, băuturi spirtoase și vinuri aromatizate, precum și pentru produse agricole și alimentare. În prezent nu există însă o protecție armonizată sau unitară a IG pentru produsele artizanale și industriale (AI) la nivelul UE. Șaisprezece state membre ale UE dispun de sisteme naționale *sui generis* de IG pentru produsele AI. Aceste regimuri diferă în ceea ce privește protecția, gestionarea și taxele și nu oferă producătorilor protecție în afara granițelor teritoriului național. Alte state membre nu dispun de sisteme de protecție a IG la nivel național pentru produsele AI, recurgând în acest scop la legislația în materie de protecție a consumatorilor sau la mărci. Atunci când încearcă să obțină protecție la nivelul UE, producătorii de produse AI pot face acest lucru numai separat în fiecare stat membru, în funcție de sistemele disponibile la nivel național. Această situație poate constitui un factor de descurajare a investițiilor în artizanatul tradițional din UE, contribuind la creșterea costurilor și creând insecuritate juridică pentru producători.

Cu toate acestea, absența protecției la nivelul UE pentru produsele AI nu este doar o problemă internă. În noiembrie 2019, UE a aderat la Actul de la Geneva al Acordului de la Lisabona privind denumirile de origine și indicațiile geografice, un tratat administrat de Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale. Actul de la Geneva oferă o cale de obținere a protecției IG, indiferent de natura bunurilor cărora li se aplică acestea, inclusiv pentru produse artizanale și industriale. Deși UE ar trebui să își îndeplinească obligațiile internaționale care îi revin în temeiul Actului de la Geneva și să instituie un sistem de protecție pentru produsele AI la nivelul UE, există o marjă de manevră cu privire la modul cel mai eficient, din punctul de vedere al costurilor, în care se poate realiza acest lucru.

În comunicarea sa din 25 noiembrie 2020, intitulată „Valorificarea la maximum a potențialului inovator al UE – Un plan de acțiune privind proprietatea intelectuală care să sprijine redresarea și reziliența UE” [COM(2020) 760 final], Comisia a anunțat că va analiza fezabilitatea unui sistem de protecție a IG pentru produse neagricole la nivelul UE.

Prin inițiativă se urmărește, în special, abordarea a două probleme principale. Prima problemă se referă la limitele protecției internaționale pentru produsele AI cu IG. În absența unei protecții la nivelul UE, UE nu poate asigura protecția în țări terțe a IG pentru produse AI originare din UE prin utilizarea căii Lisabona/Geneva, deoarece nu există o înregistrare inițială la nivelul UE. De asemenea, UE trebuie să refuze protecția IG pentru produse AI originare din țări terțe, deoarece nu există o astfel de protecție la nivelul UE. În plus, UE nu poate acorda protecție IG pentru produse AI prin includerea IG pentru produse AI în lista de IG care urmează să fie protejate prin acorduri comerciale bilaterale. A doua problemă se referă la pierderea unor oportunități de către producătorii europeni de produse AI. Având în vedere complexitatea peisajului căilor de protecție existente în UE (marca UE, marca UE colectivă, dreptul național legat de IG, când există, marca națională colectivă, marca națională de certificare, când este cazul), producătorilor le este greu să se orienteze în vederea obținerii protecției și a asigurării respectării acesteia. Discrepanțele dintre diferitele căi de protecție au drept rezultat existența unor moduri complicate și costisitoare de obținere a protecției, care sunt imposibil de utilizat de către grupurile tipice de întreprinderi mici care produc produse AI. În plus, varietatea și divergența inițiativelor naționale creează insecuritate juridică pentru producători, pot induce în eroare consumatorii, slăbesc comerțul în interiorul Uniunii și creează posibilități de utilizare abuzivă a IG atât offline, cât și online.

**Ce se așteaptă de la această inițiativă?**

Obiectivul general al inițiativei este de a crea posibilitatea ca UE să își îndeplinească în mod eficace obligațiile care îi revin în temeiul Actului de la Geneva al Acordului de la Lisabona și de a se obține beneficii maxime pentru producătorii din UE în urma aderării UE la sistemul de la Lisabona și în urma acordurilor comerciale bilaterale. Prin inițiativă se urmărește, de asemenea, crearea unei piețe interne funcționale pentru produsele AI legate de o anumită zonă geografică, prin instituirea unui cadru eficient și armonizat de reglementare a protecției acestor produse.

Sunt stabilite obiective specifice pentru a se evalua care este cel mai eficient și eficace mod de îndeplinire a obligațiilor prevăzute în Actul de la Geneva. Mai precis, prin noul sistem ar trebui să se asigure (i) un sistem de înregistrare ușor de utilizat de către solicitanți și accesibil ca preț; (ii) un sistem eficace și accesibil ca preț de control și de asigurare a respectării și (iii) costuri reduse pentru autoritățile publice.

**Care este valoarea adăugată a acțiunii la nivelul UE?**

S-ar rezolva în mod eficace la nivelul UE problema fragmentării legislative. O inițiativă a UE ar putea asigura condiții de protecție egale în toate statele membre, creând astfel securitate juridică și stimulente pentru investiții în produse AI care provin dintr-o anumită zonă geografică. Prin comparație, varietatea și divergența inițiativelor naționale generează insecuritate juridică pentru producătorii care încearcă să obțină protecție, induc în eroare consumatorii, stânjenesc comerțul în interiorul Uniunii și creează condițiile unei concurențe inegale în comercializarea produselor de o calitate specială, care provin dintr-o anumită zonă geografică.

O abordare la nivelul UE ar crea, de asemenea, posibilitatea ca UE să beneficieze pe deplin de oportunitățile oferite de sistemul internațional al denumirilor de origine și al indicațiilor geografice (sistemul de la Lisabona). Sistemele naționale de protecție nu pot atinge singure acest obiectiv, deoarece numai statele membre care sunt părți la Acordul de la Lisabona pot să mențină înregistrări și să depună noi cereri în acest cadru limitat.

**B. Soluții**

**Ce opțiuni de politică legislative și nelegislative au fost luate în considerare?**
**Există sau nu o opțiune preferată? De ce?**

- **Opțiune de referință – Nicio modificare**: actualul cadru legislativ fragmentat în UE și lipsa unei protecții recunoscute la nivel internațional.
- **Opțiunea de politică 1 – Extinderea sistemului de protecție a IG pentru produsele agricole prin includerea IG pentru produse AI:** în cadrul acestei opțiuni, în sistemele existente de protecție a IG pentru produsele agricole și alimentare ar fi integrat un sistem de protecție a IG pentru produse AI. În cadrul revizuirii propuse a sistemelor de IG agricole, statele membre ar continua să aplice o procedură preliminară de examinare la nivel național. La nivelul UE, prin revizuirea sistemului de IG s-ar conferi Comisiei competența de a externaliza unei agenții (cel mai probabil EUIPO) sarcina de examinare a cererilor și a opozițiilor. În cadrul acestei opțiuni, prin revizuirea în curs din sectorul agroalimentar s-ar armoniza actualul sistem de monitorizare și de asigurare a respectării și acest sistem ar fi extins pentru a include și IG pentru produse AI.
- **Opțiunea de politică 2 – Regulament de sine stătător al UE prin care să se creeze o protecție *sui generis* a IG**: această opțiune ar consta în adoptarea unui regulament al UE pentru instituirea unui sistem *sui generis* de protecție a IG pentru produse AI. Acest sistem ar urma să se bazeze pe regimul existent de IG pentru produse agricole, cu adaptările necesare, mai multe decât în cazul OP 1, pentru produsele artizanale și industriale. IG pentru produse AI ar fi protejate printr-un titlu al UE în toate statele membre ale UE. În cadrul acestei opțiuni, ar fi posibile următoarele subopțiuni:
  - **2.1. Legătura teritorială: 2.1.A.** *DOP:* în cadrul protecției DOP, calitatea sau caracteristicile unui produs sunt legate în principal sau exclusiv de mediul geografic

specific al locului de origine, iar toate etapele de producție, prelucrare sau pregătire trebuie să se desfășoare în zona geografică delimitată. **2.1.B.** *IGP:* în cadrul protecției IGP, o anumită calitate, reputația sau o altă caracteristică a produsului AI poate fi atribuită, în principal, originii geografice a acestuia, iar cel puțin una dintre etapele de producție, prelucrare sau pregătire se desfășoară în zona geografică delimitată.

- **2.2. Implicarea autorităților naționale în procedura de înregistrare: 2.2.A.** *Sistem în două etape***:** prima etapă s-ar desfășura la nivelul statelor membre și ar consta într-o primă examinare, de către autoritățile naționale sau locale, a caietelor de sarcini convenite și a cererilor de IG ale producătorilor locali. A doua etapă s-ar desfășura la nivelul UE și ar consta în adoptarea, de către o entitate a UE, a unei decizii privind înregistrarea, fără perceperea vreunei taxe. **2.2.B.** *Sistem într-o singură etapă*: autoritățile naționale nu ar participa la examinare și înregistrare, iar producătorii locali ar depune cererile direct la nivelul UE pentru a-și înregistra IG.
- **2.3. Entitate a UE responsabilă cu înregistrarea la nivelul UE și la nivel internațional: 2.3.A.** *Comisia Europeană* ar fi responsabilă cu etapa de înregistrare la nivelul UE, acționând și în calitate de autoritate competentă în temeiul Actului de la Geneva al Acordului de la Lisabona al OMPI. **2.3.B.** *Agenția specializată în domeniul proprietății intelectuale, EUIPO*, ar fi responsabilă cu etapa de înregistrare la nivelul UE, acționând și în calitate de autoritate competentă în temeiul Actului de la Geneva.
- **2.4. Control și asigurare a respectării**: **2.4.A.** *Reproducerea modelului de control și de asigurare a respectării al sistemelor de IG pentru produse agricole* (a se vedea OP 1). **2.4.B.** *Control raționalizat cu un model solid de asigurare a respectării:* această subopțiune ar prevedea posibilitatea de introducere a autocertificării, efectuarea de inspecții aleatorii de către autoritățile naționale (sau de către organismele de certificare delegate), alături de un sistem disuasiv de amenzi, raționalizarea obligațiilor de raportare ale autorităților naționale și mecanismul de asigurare a respectării din cadrul sistemului de IG pentru produse agricole, care se află în curs de revizuire, alături de un sistem de alertă privind numele de domeniu, pentru combaterea abuzurilor online în materie de IG.
- **2.5 Coexistența titlurilor și a regimurilor UE cu cele naționale: 2.5.A.** IG pentru AI ar fi protejate printr-un *titlu al UE care ar înlocui regimurile naționale existente în materie de IG* și ar îngloba titlurile naționale în materie de IG. **2.5.B.** *Introducerea unui titlu în materie de IG al UE pentru produse AI și menținerea unui sistem paralel pentru cererile de IG naționale.*

- **Opțiunea de politică 3 – Reforma mărcilor:** această opțiune ar consta în reformarea sistemului mărcilor UE, în special a Regulamentului privind marca Uniunii Europene, astfel încât producătorilor de produse AI să li se ofere posibilitatea de a depune o cerere de înregistrare la nivelul UE a unei denumiri prin care se garantează o anumită calitate a produsului legată de o regiune geografică. Această opțiune s-ar putea baza pe reforma mărcii UE colective sau a mărcii UE de certificare. În ceea ce privește certificarea UE, opțiunea 3 ar presupune eliminarea interdicției actuale de certificare a originii geografice. În ceea ce privește marca UE colectivă, opțiunea 3 ar presupune introducerea funcției de certificare a legăturii „calitate-origine geografică” cu marca colectivă. În plus, atât marca UE colectivă, cât și marca UE de certificare ar trebui să fie adaptate, pentru a se îndeplini cerințele din Actul de la Geneva cu privire la domeniul de aplicare al protecției.

Opțiuni eliminate într-o etapă timpurie:

- **Recomandare**: această opțiune ar consta în adoptarea, la nivelul UE, a unei recomandări prin care statele membre ar fi încurajate să instituie sisteme naționale de protecție în vederea certificării legăturii dintre anumite calități ale produselor AI și originea acestora.

- **Apropierea legislațiilor naționale**: această opțiune ar consta în adoptarea unei directive a UE în vederea apropierii legislațiilor naționale privind protecția IG pentru produse AI. Prin intermediul unei directive, UE ar crea obligații de realizare a unor obiective specifice pentru protecția IG, de exemplu în ceea ce privește durata și domeniul de aplicare al protecției, legătura teritorială și aspectele procedurale. Producătorii ar putea obține titluri naționale în materie de IG înregistrate la nivel național. Nu ar fi creat niciun titlu în materie de IG al UE.

Opțiunea de politică preferată este **OP 2: regulament al UE de sine stătător.** Pachetul de opțiuni preferat în general este o combinație a subopțiunilor **2.1.B, 2.2.A, 2.3.B, 2.4.B și 2.5.A**.

**2.1.B.** deoarece, în cazul produselor AI, legătura cu o anumită zonă geografică se bazează în principal pe istoria produsului și pe cunoștințe de specialitate și metode de producție tradiționale distinctive, nu neapărat pe legătura cu elemente ale mediului geografic, cum ar fi condițiile pedologice sau meteorologice. Majoritatea produselor AI nu ar îndeplini deci criteriile necesare pentru a putea beneficia de protecție pe baza acestei legături din urmă prin intermediul unei DOP. Prin urmare, un sistem de IGP-uri este mai adecvat pentru caracteristicile produselor AI cu IG.

**2.2.A.** deoarece implicarea autorităților naționale în prima etapă ar permite utilizarea cunoștințelor de specialitate locale și regionale necesare pentru evaluarea caietelor de sarcini. De asemenea, ar fi mai ușor pentru microproducătorii/producătorii artizanali locali să comunice în propria limbă, să interacționeze cu o administrație cu care sunt familiarizați și să primească toate îndrumările și tot sprijinul de care au nevoie.

**2.3.B.** deoarece EUIPO este agenția specializată în domeniul proprietății intelectuale a UE, având o experiență dovedită în gestionarea înregistrării altor drepturi de proprietate intelectuală la nivelul UE. EUIPO a prezentat instrumente informatice care ar putea fi extinse pentru a include noul drept legat de IG pentru produse AI. EUIPO se poate baza, de asemenea, pe cunoștințele sale de specialitate consacrate și pe rețeaua sa de cooperare cu oficiile responsabile cu proprietatea intelectuală din statele membre. S-ar spori și mai mult eficiența prin utilizarea organismului de recurs al EUIPO (camerele de recurs). În sfârșit, în ceea ce privește rolul de autoritate competentă în sistemul de la Lisabona, EUIPO are în prezent aceeași calitate în privința altor două sisteme internaționale de înregistrare administrate de OMPI și se poate baza, de asemenea, pe cunoștințe instituționale de o astfel de natură.

**2.4.B.** deoarece ar institui un sistem de control care ar fi adaptat la piața IG pentru produse AI, o piață cu o mare diversitate și dimensiuni reduse. Declarația pe proprie răspundere poate fi considerată o opțiune accesibilă ca preț pentru microîntreprinderi și pentru persoanele care desfășoară o activitate de artizanat independentă. Această subopțiune ar fi combinată cu un sistem de controale aleatorii din oficiu, efectuate de autoritățile publice, și de amenzi ridicate pentru neconformitate, sistem prin care se vizează descurajarea posibilelor comportamente frauduloase ale producătorilor. Asigurarea respectării ar fi consolidată, în primul rând, prin faptul că ar fi incluse în verificări și produsele AI cu IG aflate „în tranzit” și, în al doilea rând, prin faptul că s-ar introduce un sistem de alertă pentru abordarea înregistrărilor abuzive de nume de domeniu ale IG pentru produse AI. Obligațiile autorităților naționale de raportare către Comisie ar fi proporționale.

**2.5.A.** deoarece, având în vedere actuala eterogenitate a abordării legislative a protecției produselor artizanale și industriale care provin dintr-o anumită zonă geografică, coexistența ar implica armonizarea unor legislații naționale extrem de divergente în statele membre. Armonizarea ar putea crea o sarcină de reglementare și administrativă disproporționată și ar putea necesita investiții continue pentru menținerea convergenței între sistemele naționale de protecție. În cazul înlocuirii IG naționale cu un cadru al UE, avantajele sunt că se instituie un cadru de reglementare unic pe întreaga piață internă și că se creează securitate juridică, precum și costuri previzibile și relativ scăzute pentru producători. În plus, un cadru UE va permite dezvoltarea indicațiilor geografice prin asigurarea unei abordări mai uniforme.

**Cine sunt susținătorii fiecărei opțiuni?**

Producătorii de produse AI cu IG, Parlamentul European, Comitetul European al Regiunilor, Comitetul Economic și Social European, nouă state membre (majoritate calificată) și mediul academic sprijină ferm instituirea unui sistem *sui generis* de IG în cadrul opțiunii 2, susținând și combinația preferată de subopțiuni.

Patru state membre sprijină opțiunea de referință de a se menține *statu-quo*-ul și sunt de părere că protecția conferită prin mărci oferă suficiente mijloace la care se poate recurge.

## C. Impactul opțiunii preferate

**Care sunt beneficiile opțiunii preferate (sau ale opțiunilor principale, dacă nu există o opțiune preferată)?**

**Pentru producători**: toți producătorii din UE pot să obțină protecția la nivelul UE a IG pentru produse AI. O astfel de protecție încurajează cooperarea în rândul producătorilor, consolidează oferta locală, creează piețe de nișă și încurajează cooperarea producătorilor cu autoritățile locale. Ca și în cazul sistemului de IG pentru produsele agricole, producătorii pot face publicitate IG protejate prin intermediul unui logo pe eticheta produsului. La nivel internațional, opțiunea preferată creează posibilitatea ca producătorii din UE să solicite protecție internațională pentru produsele lor AI disponibile pe teritoriul altor părți la Actul de la Geneva și posibilitatea ca țările terțe sau organizațiile care sunt părți la Actul de la Geneva să obțină protecția IG pentru produsele lor AI pe întregul teritoriu al UE. Opțiunea permite, de asemenea, o protecție sporită a producătorilor de AI din UE pe piețe terțe, cum ar fi China, Rusia sau India, prin dispoziții solide referitoare la IG în acordurile comerciale bilaterale încheiate de UE.

**Pentru consumatori:** consumatorii, care sunt deseori dispuși să plătească mai mult pentru produse cu IG protejate, sunt mai bine informați.

**Pentru public:** opțiunea de politică preferată protejează produsele care provin dintr-o anumită zonă geografică în interesul publicului larg, valorificând la maximum cunoștințele de specialitate și patrimoniul locale și stimulând activități precum turismul, în special în regiunile rurale sau mai puțin dezvoltate (aspect foarte relevant în special în urma pandemiei de COVID-19).

**Pentru UE ca actor pe scena politicii mondiale:** opțiunea preferată contribuie, de asemenea, la apărarea rolului de lider pe care îl are UE pe scena internațională în ceea ce privește promovarea sistemului *sui generis* de IG și a celui mai înalt nivel de protecție posibil pentru toate produsele cu IG.

**Care sunt costurile opțiunii preferate (sau ale opțiunilor principale, dacă nu există o opțiune preferată)?**

Un organ al UE va trebui să gestioneze activitatea centrală a sistemului de înregistrare a IG pentru produse AI și să obțină experiența operațională și competențele specializate care lipsesc în prezent în acest domeniu.

Statele membre vor trebui, la rândul lor, să creeze un cadru. Chiar dacă experiența demonstrează că, în domeniul agricol, această sarcină poate fi simplă, un sistem de control și de asigurare a respectării, care este integral public-privat, implică, prin definiție, costuri mai reduse pentru autoritățile publice. În sfârșit, posibilitatea ca, în timp, producătorii să își declare pe proprie răspundere conformitatea, de exemplu după acordarea titlului în materie de IG, înseamnă și o posibilitate de reducere a costurilor.

Mai jos este prezentată o estimare a costurilor anuale în euro pentru o IG:

| **Acțiune** | **Grup de producători** | **Autorități** | | **Total** |
|---|---|---|---|---|
| | | **La nivel național** | **La nivelul UE** | |
| Înregistrare* | 15 000 | 7 500 | 17 000 | 39 500 |
| Verificare/control* | 5 700 | 100 | 0 | 5 800 |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Asigurarea respectării și gestionare** | 3 000 | 3 900 | 0 | 6 900 |
| Total | 23 700 | 11 500 | 17 000 | 52 200 |

** costuri cu caracter excepțional; ** costuri recurente*
*Sursă:* calcule proprii bazate pe VVA & AND International (2021).

**Care va fi impactul asupra societăților, a IMM-urilor și a microîntreprinderilor?**

A se vedea beneficiile pentru producători de mai sus.

**Va exista un impact semnificativ asupra bugetelor și a administrațiilor naționale?**

Autoritățile statelor membre (oficiile naționale responsabile cu proprietatea intelectuală sau alte departamente) vor suporta costuri proporționale de punere în aplicare, ca urmare a creării unei infrastructuri administrative pentru desfășurarea etapei naționale a procedurii de înregistrare. În prezent, aceste costuri sunt estimate la 1 ENI sau la angajarea cu fracțiune de normă a doi examinatori.

**Vor exista alte efecte semnificative?**

Se preconizează că nu vor exista alte efecte semnificative.

**D. Măsuri subsecvente**

**Când va fi reexaminată politica?**

După intrarea în vigoare a opțiunii preferate, Comisia va monitoriza punerea în aplicare a acesteia, în vederea evaluării eficienței sale. Inițiativa ar putea fi considerată reușită dacă prezintă interes pentru comunitățile locale și este utilizată de acestea, dacă îmbunătățește situația producătorilor de produse cu IG și generează efecte de propagare la nivel local, contribuind la creșterea generală a bogăției, la îmbunătățiri în ceea ce privește ocuparea forței de muncă, în special în rândul femeilor, și condițiile demografice, precum și la dezvoltarea turismului durabil.